

SZARVASI UJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	3 ft. — kr.
Félévre	2 ft. 50 kr.
Negyedévre	1 ft. 25 kr.

Egyes szám ára 10 ft.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét, mint a közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők.

A n. it-terben minden garmondsor díja 20 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetőket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája. Barátok tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V. Goldberger, servitátor 3. sz. a.

A kisbirtokosok.

A termés viszonyok évek óta nem ütöttek jól ki, az országban mindenünnen az a panasz hallható, hogy legközelebb a termés a vetőmagot is alig adta meg. Szükség — talán inség elé néz az ország legnagyobb része.

Megyénk is alá van vetve e csapásnak, a termés itt sem fizetett, a földnépe nélkülöz, a kisbirtokos osztály pusztul, az iparos és kézműves fengődik, mert hiszen ha nálunk nincs aratás, nincsen pénz sem, és vele megszűnik az ipar.

Sanyaru esztendőnek nézünk elébe. Jelenünk reménytelen, jövőnk elszomorító. A jelen év az országháztartását deficizzel zárja be, a jövő előirányzat deficizzel kecsegtet. Az adó nem folyik rendesen a hátrányosok száma rengeteg; de hát honnan is tudnának fizetni, mikor mi sem termett. A mi nálunk kiejez mindent, megmagyaráz sokat.

Az adóhátralékosok nagyobb része a kisbirtokos osztályból való. — Az iparos, a szegény ember, nélkülöz, éhezik inkább, de megfizeti adóját, mert tudja, hogy azt ő rajta megveszik, tehát inkább önkényt fizet, mintsem nála a végrehajtó foglaljon.

Másként van a kisbirtokos osztály, mely a jobb időkben hozzá szokott a kényelemhez, sokszor a bőséghez, a nélkülözést most nehezen szokja meg, fizetni nem szeret — különösen pedig az adót, mert némely része, még most is merényletnek tekinti azt a nemesi jogok ellen, más része pedig teljesen kimerült a kamatfizetés terhe alatt, melyet a birtokra felvett kölcsöntőke után kell fizetni.

Nem tagadjuk, hogy a rossz esztendők sorozata egész súlyával nehezedett a kisbirtokos osztályra, elismerjük azt is, hogy terményeit nem tudja kellőleg értékesíteni, kivitelünk nincs, közgazdasági bajaink érzékenyen sújtják termelőinket.

De midőn elismerjük ezeket, nem lehet ellagadni, hogy a mi földbirtokos osztályunk, különösen kisbirtokosaink nagy részben maguk is okai annak, hogy ennyire jutottunk. Okai, mert kiadásaikban nem körültekintők, háztartásukban nem takarékosak, jövedelmeiket túlhaladják kiadásaik. Nem akarnak összehúzódva élni, adósságot adósságra halmozni inkább, mintsem őrü kedvteléseikkel felfigylnának, nélkülözni nem akarnak.

Tisztelet a kivételeknek, de a magyar kisbirtokos osztály nagyobb részint ilyen. Számtalan példát tudnánk felhozni, a megyéből is, kik elszegényedtek, elpusztultak, míg mások — kiknek semmijök sem volt, — ugyanezen idő alatt vagyonra, jólétre tettek szert, pedig nekik is ép úgy nem volt termésük, a rossz viszonyok őket is ép úgy sújtották. De tudnak okszerűen élni, összehúzódni, s nem költeni jobbat, mint mennyi a bevételek volt.

Miért ne tehetne így a kisbirtokos osztály is? Mi gátolja abban, hogy viszonyait ne rendezze, kiadásait ne kevesbítse, háztartását össze ne vonja? Semmi.

Mindent a törvényhozástól, mindent a kormánytól várni képtelenség, ha egyesek nem tudnak egyensúlyt tartani a háztartásban, hogyan tegye azt a kormány?

Mindaddig, míg kisbirtokosaink és földművelőink meg nem szokják, a serény munkát, a körültekintő és okszerű gazdálkodást, míg az ősök czimerének aranyos fénye elvakítja szemüket, míg a családi büszkeség és előítélet a tényleges viszonyokkal meg nem alkuszik, addig hiában lesz jó termés, hiában lesz kedvező közgazdasági helyzet, ez az osztály még is pusztulni fog.

A mai kor a munka és haladás kora, a régi

előítéletek kora lejárt, emlékek csak a múltban él, ma már csak a régi dal szól, a régi dicsőségről.

Ha élni, boldogulni akarnak, úgy magunknak is tenni, tenni kell és nagyon sokat; szakítani a múlttal, okulni annak káráin.

Rend, takarékoság, okszerű gazdálkodás, ez az a mit kisbirtokos osztályunk figyelmébe ajánlunk, s ha ez meglesz úgy a nemzet élető, életerős eleme, a magyar középosztály ismét virítani fog.

Csarnok.

A nő jogai és hívatása.

(A. J. Davis amerikai író után angolból.)

Valamint minden más, úgy ez elhanyagolt de fontos tárgyról való észleléseimre is tekintse az olvasó meggyőződés szüleményének, mely tőle minden nembeli előszeretettel és előítélettel, egyedül az összes emberiség érdekének és a testvériség s „egy haza” eszméjének képes hódolni.

Sok szépet s igazat mondtak és írtak már a nők jogairól sok érdemes tanács s indítvány terjesztetett alkalmissal elő, azok nevelése és nemesítése fölött; mindamellett mély meggyőződéssel merem állítani: hogy a két nem egymasközti valódi viszonya kölcsönös kötelességei s igényei mai nap is csak nagyon kevésbé vannak felfogva. Ez igazság könnyen bebizonyítható, ha tekintetbe vesszük azon sok gonoszságot, ferde gondolkozást, melyek jelenleg uralkodnak a világban, s ezen balvéleményeket, melyek a társadalmak és kormányok valódi forrását környezik.

Erősebb és hatalmasabb férfinemünk bizonyosan önismeret,

megbánás és megulázódásra jutand, ha világosan elébe tűnneti valaki azon számtalan boldogtalanságot és vétket, melyeknek előidézését az emberiség gyöngébb neménél egyedül neki lehet fölróvni. — A nő a férfinem által a legnagyobb mértékben elnyomatott, megcsalatott, s lealacsonyítva rabszolgaságba lőn leigázva; s a helyett, hogy a női szellemnek kifejeletlen állapotában is mutatkozó hajlamait az elrejtett magasztosság és szépség kezdetleges nyilvánításainak tekintette volna: azokat nagyobb részről önelőnyök nyeresére fordítá; s valódi tisztelet helyett hízelt, hű tanácsadás és oltalmazás helyett pedig hű kedvezékenységet tanusított irányában. Én megvallom: nem tudom eléggé sajnálni oly egyének szellemi nevelését és szervezését, kik megvetőleg s elbizottan egyedül a gyermekkel való társalgást s a csecsemőkkel bajlódást tartják a női befolyás egész hatáskörének, mintegy visszatérve azon eszmétől, mely a női munkásság terét messzebbre terjeszti a gyermekszoba, kórház és a konyha bezárt falainál. — E helyiségek egyhangúsága sokkal fárasztóbb és nyomasztóbb, mintsem a legállhatatosabb türelmet is ki ne fárasztaná; s a nők — kivált a magasabb körökben — ezen szolgáltság kötelességei, mint egyedüli foglalkozások alól már részben föl is kezdik szabadítani magokat. Meg kell azonban vallani, hogy a nőknek ezen rájuk ruházott kötelességek elleni följajdulását, nem különben az ebből származó hibáikat és vétségeiket, részint azon nyomasztó állás szüli, melybe őket a társadalom helyezi: részint pedig azon tudatlanság, melylyel az áldalmak és nemzetek irányadói, kormányzói a női jellem hajlamait és nagy hatású szellemi nemes szervezőit ellenében viseltetik.

A női jogok és női küldetés ferde felfogásának és alkalmazásának lehet tulajdonítani, hogy a női hajlamok és vonzatnak, valamint mindig, úgy jelenleg is gyöngéknek, föltételeseknek és gyermekieseknek tartatnak. Azt mondják: a nő nem képes észlelni s okoskodni: sóvelkezőskép a férfi földadata: helyette gondolkodni és határozni. Én azonban azt hiszem: ki

T Á R C S A.

Aba Sámuel.

Eredeti tragédia 5 felvonásban.

Írta: Dobsa Lajos.

(4. felvonás.)

(Folytatás)

Vata. Ketten maradtunk? Jó — szívemnek élek! (meg-
öleli.)

Kulma. Kérdemelné kell e önb kegyűnket. (Kisiklik).
A szerelem sem éri be kevesbbel
Mint a barátság: sőt többet kíván:
Mert míg ügyére hallgatást parancsol
Minden titokban részesülni vagy: — (hozza
simul, czipőgátva.)

Mondd csak: mi terved van Viskával?

Vata. Ej! Nekem Viskával?!

Kulma. Ejh, neked Viskával!...

Vata. Hat! Hat! Hat! — semmi.

Kulma. Samuel király

Ma vagyik szentesíteni a bitortást!

De velem együtt csak nem tūritek

Hogy a koronát fejére tegye?

Vata. Lám! Lám!...

Kulma. Még többet is tudok, ha kell.

Vata. Még többet?!

Kulma. Tudom, hogy egy rat van kebleden... (rámutat)

Vata. (melléhez kapva két kezével) Hah!...

Kulma. Mit megtagadni tőlem nincs jogod

Ki részesülni vagyom tetteidben.

Vata. Te!... (ellentáll)

Kulma. Én! Hát! Én... te hóbortos vitéz.

Vata. Te?...

Kulma. Én! kinek lehetne több joga

Gyűlölni a trón-rablót mint nekem?

Uj nap, uj zsarnokságot hozza ram...

Im, vére udvarából is kiűz?...

A bosszúból kívánom részemet!

Vata. Mit sem tudok! Lásd jobb lesz, hogy te is

Ily dőreségtől óvod szép fejed. (átöleli.)

Kulma. (előki) Hah, Viska hozzám nem volt ily rideg!

Vata. Beszéltél véle?

Kulma. Tervet adtam át,

S már minden perczben várom válaszát.

Vata. Ördög! Ha e vén itt: kijátszana! Tyűh!

Hölgy. (előp) Levél Viskától!

Vata. Nekem?

Hölgy. Asszonyomnak. (el)

Kulma. (miután a levélbe tekintett.)

Olvasd vezér! s tanulj pirulni! Lám, lám.

Nagyobb bizalma van hozzám. (átadja.)

fog világítani, hogy főleg két főknak tulajdonítható az: miért nem tanusít a nő a férfinak hasonló képességet és hajlamot értelem használatára. Első ok: mivel természeti szabadságától és képességeitől megfoszták. A második ok: hogy kevés kivétellel, értelmes lény helyett gyermeknek s tiszteltreméltó társ helyett gyakran rabszolgának tekintik.

Az emberi fejlődés alsóbb fokozatán álló neveletlen tartományokban, a nő valóságos szolga. — Ugy használják mint házi vagyont. Házi állatok és a nő: egy értékű hangzatok a családi gazdaság leltárában. Ázsia keleti tartományiban a nők nem ritkán valóban az állatok munkáinak teljesítésére kényszerítvők; míg a férfiak a legnagyobb kényelemmel otthon füstgomoly közt lenyélnek. Nem szükség azonban a szájkát szomszédaink szemében keresni. Számtalanszor látunk saját körünkben is oly férjet, ki minden házában található örömet neje fáradhatlan tevékenységének és folytonos iparkodásának köszön; s vannak férfiak és atyák, kik az elég hibásan nekik tulajdonított felsőbbbségi jog fentartása végett az anyákat gyermekeiktől való megfosztással fenyegetik. Gyakran a kicsapongó férfiak között találkoznak olyanok is, kik gyermekeiket rossz társaságok örvényébe taszítják: mások ismét családfői hatalmuk fenttarthatása és megőrzése végett, gyermekeik előtt a legkiméletelebb kitérőkre fakadnak, s ifjú szívök természet és hajlamaikat elrontva: egyszersmind saját keblökből kiszakasztják a házastárs iránt való egykori szerelmöknök még azon emlékezetét is, mely tán egyedül enyhíthetné jelenviselőket. Ily szomorú képekre kell akadnunk, ha szét nézünk társas életünkben. Igen! még nálunk Amerikában is, melyre oly hevesen lovelnek a ragyogó nap sugarai, találunk oly osztályra, melyben a nőt baromi munkára kárhoztva, egyedül mozgó gép gyanánt tekintik.

Az emberiség patriarkális fejlődési lépcsőjén szinte a férfinak a nő fölötti felsőbbbsége látható. (Patriarkális fejlődés alatt értem az emberi haladás azon állapotát, melyben a férfi

— minden női befolyás kizárásával — örökösödés és törvényesség útján részesül a vagyonban.) Az első szülöttségi jog a patriarkális kor hagyománya, melynél fogva a nők a vagyon bírásától megfosztva, eltök fentartása végett férjeikre, úgy egyéb embertársaikra szorultak. Ezen törvény, vagyis inkább intézkedés, a mint egy részről bitortási, vagy más részről szolgasági rendszert alapított a két nem között, a minnek káros befolyását a nő természeti s erkölcsi hajlamai eléggé érezhetően tapasztaljuk.

A nő bír oly vágyak és hajlamokkal, melyeket a férfi (hasonlatlan szervezeténél fogva) nem képes tökéletesen fölfogni; s így azok kielégítése iránti tiltakozásban túlradván, a nő kénytelen áttörni nőiessége korlátait, s gyakran a rossz kormányzat következtében a szokás és szenvedély végleteire üelve, természeti szépségét és jellemének tisztaságát is elveszti.

A po'garisult nemzetek között általános a hiedelem, hogy a nő a jelenleg neki kijelölt hatáskörön kívül öszhangzó működésre nem képes: s ép a keresztény Európa és Amerikában adják legkevésbé meg a nőnek az öntiszteletet és befolyást, melyet ő mint a férfi méltó társa és az emberi társaság fontos tagja, méltán megérdemelne. Ép ezen legvilágosabb világ részekben általános azon vélemény, hogy a nő a férfi végett lón alkotva, s hogy egészen a férfi hatalma alá van rendelve. Növelteni, kiképezteni, férjhez menni, gyermekeket ápolni, hont ülni, vagy legföljebb oda menni, hová a férj kívánja: im ezek képezik a nő jogait és föladatát a világ legpolgarisultabb s legnagyobb részében. Énnélfogva nagyon könnyen felfogható, hogy miért tanusítanak a nők itéletökben, vágyaikban és hajlamaikban gyöngeséget vagy hevesiséget, s miért akadunk oly gyakran női elvetemültségekre a társadalom legnagyobb részében. Meggyőződéssel állítom, hogy ha valamely férfi, az asszonyi jellem tulajdonaival fölruházva, s a hízolgés, csalódás és szolgaság örvényébe taszítva, maga

V a t a. Való! Szent!

Hatalmad ad, hogy beavassalak!

„Vén róka!” és még itt őriztet? Ő? ! Ő...

Azért is halld: ötvennél több nemes

Gyűl össze reggel Viskánál! — Na, várj csak!...

Vén Viska, mert nem fgsz ki rajtam! Ej...

K u l m a. Nos?

V a t a. Midőn templomba indul Sámuel,

Rárontva felkonczoljuk! Ugy! — Na!...

K u l m a. Mélt

Én férfi nem vagyok, hogy kardomat

Szivébe döfném!

V a t a. Hóh, szivembe döfted! (átöleli).

A titkot közlém már (b a j u s z á t i g a z g a t v a) hát díjjamat

Várom cserébe... (meg akarja csókolni).

K u l m a. Add ez iratot (kiveszi, belenéz).

Az összeesküvők névjegyzete?...

V a t a. Mely im egy angyallal lett gazdagabb!

(Megöleli) De, most... add vissza! Hallod? !...

K u l m a. Halld, te is!

Vigyázz szavamra! „E képe: rejtékajtó!”

Itt kulcsa. (V a t a övébe dugja a kulcsot) ott — megmentheted magad! (földig érő képre mutatva, az iratot diadallal tartja fel.)

Sarolta verve! — És most hölgyem által

A féltés magvát hintsük el szivében! (el.)

V a t a. Egy „rejtékajtó”! Mit? — Hová szaladt? Héjh!

Az ajtó zárva! Mit jelent e kulcs? —

Ha babja lettem csalfa szivének!?

Most gyors kegyével önkint halmoz el

Ki engem eddig nem szívelhe ett...

(K ü z k ö d v e m a m o r a e l l e n.)

Barát m titka mind kezében! Az

Összeesküvők egész névjegyzete?...

Ó férfiatlan gyavasa! Pokol!...

Megőrülök. — Az arulás világol.

S a bor hatalma küzködik velómmel; —

Óh, hogy repedne szét e megfeszült ér.

Mely két halantekommal úgy dübörg

Mint ketreczébe zart vadkan! — Keringő

Falak, szakadjatok ram — zúzzatok szét!

Nyelj e te engem ingó föld! hogy a

Nap ram ne süssön. Így kijátszta! Hüih...

Vad tigrisek közé, had fojtogassak!

Bősz ellenség dühödt csordája, jer!

Fegyvertelen csatazom körmeimmal, —

Csak e tehetlen tűz ne égjen itt!

E gyáva düh ne fojtogasson így!

3-ik jelenés. V a t a, V i s k a, P e z l i.

V a t a. Mar összegyűlve várnak tarsaink.

Menjünk, — siessünk!

P e z l i. Mért állsz oly meredten!

V i s k a. Tajtékzó szájjal kapkod lég után;

Mig görcsös ökle...

P e z l i. Szólj!

is tapasztalná a bágyadt tisztelet azon nemét, mely a férfinak az alárendelt nő iránti engedékenységben nyilvánul; bizonyosan nála is hűtlenség, elégtelenség, elidegenedés és boldogtalanság lennének a természetes következmények.

melyet a férj, (mint a kormányzó rendszer képviselője) gyakorol a nőre, gyakorol ez utóbbi nagyon természetesen az egész világra.

Ez nagyon kevés oly felvilágosult egyént találunk,

Milton. (Munkácsy Mihály festménye után.)

A nők a tartományi intézkedések, olyanok a nők, s viszont a nők a lakosok, olyanok az intézvények; kölcsönösen hatván egymás jellemére s fejlődésükre. A hatás és visszahatás elkerülhetlen; s ennél fogva ugyanazon befolyást,

amelyet a nő a társadalomra nézve.

A női jellemnek a világra gyakorlott hármass befolyása nagyon fontos és alapos; ugyan is: ő alapítja a társaságok

és nemzetek életét, a gyermeki, családi s társadalmi körben való működése által. A létező körülmények, s a felhasználására engedett anyagok birtoka szolgál tehát a nőnek azon alapkövéül, melyre a családok, nemzetek s a világ hatalmas épületét állítja. A nő befolyás rajzvázlata e következő: a gyermeknevelési hatáskörben formálja s növeli az egyéneket; családi körben a férjet idomítja; a társadalmi körben pedig a törvénykezés és kormányzatra gyakorol szellemi befolyást. A nő emelkedés és szabadság tehát egyik főszüksége a társadalmi ujja alakulásnak s az igaz köztársasági kormányzatnak.

A női szellem a leggyönyörűbb vonzalmak és érzelmek vegyülete: ha azonban tevékenységének hatáskörét bármi módon is korlátozzák, vagy módosítják: elégtelenség és kicsapongás lesz a következés. Bölcsészek és törvényhozók nem fordítanak elég szorgalmat a női befolyás különféleségeinek és fontosságának, nem különben az emberi cselekedetek, rossz irányzatok s tökélyesbülés forrásainak kitanulására. Így még szintalan oly felfedezés szükséges, melyek az emberi összhangzás fejlődését — ha napvilágra jönnek — jelentékenyen elősegítendik.

A női befolyás terjedelme ép oly kevésbé ismeretes maga a nőnem, mint általában a világ előtt: pedig észleléseim következtében hámulattal kell tapasztalnom, hogy a nőnem három-ötöd részét gyakorolja azon befolyásoknak, melyek az emberi nemet uralják. A belső szellemi körök azon sphaerák, melyekben föladatát főképp teljesítheti. Az első a gyermeki, második a családi, harmadik a társadalmi kört képezi. Ezen körök azok, melyekben a női elemnek és női tevékenységnek szükséges lenne szabad tért engedni. Nem is kívánnának ők egyebet; de nem is érezhetnék egyebütt otthonosan magokat. Ezen három körben való befolyását meggátolni nem is lehet; de lehet körülhalmozni rossz körülményekkel, s így működését tökéletlennek s az emberi társadalomra nézve káros befolyásúvá tenni.

A nő példánl közvetlen jellemet és szervezetest ad a gyermeknek házi példaadás és társalgás által; azonban csak szolgálai eszköze mindazon különféle befolyásoknak és társadalmi követeléseknek, melyekkel a férj és a világ bevett szokásai őt, s az általa fejlődő egyént körülhalmozzák. A nő bizonyosan nevelni, emelni s javítani fogja a világot; de csak úgy, ha érdekeinek kielégítése kellő házassági viszonyok, kedvező házi előnyök s nemes társadalmi intézmények által képessé lesz téve arra, hogy összhangzó egyéneket állítson elő, s nevelhessen. Mindazon hősök, költők, művészek, bölcsészek, kik a világ színpadán bármikor szerepeltek, különféle tulajdonaik és tehetségeik birtokába nagyjából női befolyás által jutottak.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— Az új bélyegjegyek tárgyában közlés végett a következő átirat küldetett be hozzánk: Erdemes községi előjáróságnak Szarvason. A nagyméltóságu m. kir. pénzügy ministerium 1879. évi novemberhó 21-ről 67293. számú magas rendeletével a jelenben használatban lévő bélyegjegyek helyett 1880. januárhó 31 után újszínezetű bélyegjegyek használatba vételét méltóztatott elrendelni, mifelől azon meghagyás mellett értesítettik a czim, hogy jelen meghagyáshoz képest ezen körülményt tegye közhirrre, mivel a jelenleg használatban lévő bélyegjegyeknek 1880. febr. 1-ével és azontúl használatát a törvényes helyeg kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekintetni és az illetéktörvények szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. M. kir. adóhivatal. Szarvason, 1880. januárhó 3-án. Schedl m. k. pénztárnok.

— A szarvasi kir. jbiróság általános ügyforgalmi kimutatása 1879. évről. I. Ügyforgalom. A polgári, telek-

V a t a. Te irtad ezt? (a levélre)

V i s k a. Ez irat ismeretlen! Bár vonása
Kezem betűit orzultan mutatja
Mint csalfa tűkör tárgyat.

V a t a. Öljetek meg.

V i s k a. Mit é levélre?

V a t a. Minden dolgainkat

Fölleplezém Kulmának

P e z l i. Nyomorult!

V a t a. (kitörve) Nevet „ne adj!” .. Nincs is méltó;
— de ölj meg

Némán, részvét nélkül, mint rossz ebet.

P e z l i. Gyorsan! Siessünk tarsainkhoz!

V i s k a. Állj! —

A udvar el van állva fegyveressel.

P e z l i. És tarsainkat hagyjam? Vesszek én is!

V i s k a. Megtiltok ily örültséget, vezértek! —
Itt nem fölládozás a földolog

Ötven barátunk u y is végzi azt —

De bosszu érttük, és ügyünk győzelme:

„Árpád utódi trónra léptetése!”

(Felre) Megmenthetném barátinkat ta'an, de

Hataluk jó vetőmag; melyből egy

Nagy lázadásnak rengetegje nő ki.

(hangosan) Halljátok eszmém: Henrikhez futunk!

Követni fognak elhult tarsaink

Parthivei, rokoni és barátai...

Fölkérjük Pétert: álljon bosszút: Így

Jutalmul elfogadjuk mint királyt.

P e z l i. Pétert? Ki Henrik hűbérencze lett!...

V i s k a. Ez lesz a koncz, mely Henriknek szívét

Bosszunk eszközödjévé fellovalja,

S ez lesz a lép! mely Pétert törbe csalja. —

Ujabb csataktól kére félni, míg

Péter kívülről izgathat honunkra!

Közénkbe lépve — rögtön fogva lesz. Nos?

P e z l i. Rettegve állok ter eidre, Viska.

V i s k a. Most meneküljünk! E kastélyba csak

Van egy búvácska, mely védjen napestig!

(nézeget)

V a t a. E perczben villámlik fejemb, hogy

E kép, kijárás titkos útra! És

Övemben kulcsa...

V i s k a. Gyorsán, add elő (kinyitja)

V a t a. Hadúr vezéreljen sikerre! Én

Az udvaron keresztül törtetek:

Megmenteni jó elárult társimat!

Vagy halni vélük.

V i s k a. Itt maradsz! Követsz! —

Hárman vagyunk, — s ha bár kettő elesnék

A megmaradt folytatja tervemet!

Esküdjetek!

P e z l i. Folytatjuk!

V a t a. Esküszünk!

V i s k a. Előre hát! (kivont kardokkal elmind
a rejtekajtón, mely utánuk be-
csukodik.)

(Folyt. köv.)

könyvi és büntető beadványok száma: m. évről 81.— f. é. érk. 7955.— lett: 8036.— elintézve: 7989.— hátralék: 47.— Részletezve: polgári ügy m. évről 42.— érk. 4315.— lett: 4357.— elint.: 4322. hátr. 35.— Telekkönyvi ügy: m. é. 23. érk. 2138. lett: 2161. elint.: 2153. hátr.: 8.— Bünvádi ügy: m. é. 16. érk. 1502. lett: 1518. elint. 1514. hátr. 4.— Elnökségi ügy: m. é. semmi, érk. 446. lett: 446. elint.: mind. — II. T e v é k e n y s é g i k i m u t e l á s: Konfúr József kir. járásbíró polg. ügyből: m. é. 5. f. érk. 1608. lett: 1613. elint. 1609. hátr. 4.— Telekkönyvi ügyből: m. é. 14. érk. 987. lett. 1001. elint. 996. hátr. 5.— Bünvádi ügyből: m. é. 2. érk. 132. lett: 134. elint.: mind. — Elnökségi ügyből: m. é. semmi, érk. 444. elint. mind., tehát összesen m. é. 21. érk. 2727. lett. 2748. elint. 2739. hátr. 9.— Ezen felül a bagatell ügyekből a járásbíró úrra esett a f. évről 1., mely elintéztetett. — P o t o c z k y E l e k kir. aljárásbíró úr: polgáriból: m. é. semmi, érk. 354. lett. 354. elint. 348. hátr. 6.— Telekkönyvből: m. é. 9. érk. 1151. lett 1160. elint. 1157. hátr. 3.— bünvádiból: m. é. 14. érk. 1361. lett. 1375. elint. 1371. hátr. 4.— elnökségiből: m. é. semmi, érk. 2. elint. mind. — T e l e k összesen: m. é. 23. érk. 2366. lett. 2889. elint. 2876. hátr. 13.— Ezenfelül a bagatell ügyből: m. é. semmi; érk. 7. lett: 7. elint. 6. hátr. 1.— K o v á c s S á n d o r kir. aljárásbíró úr: polg.: m. é. 37. érk. 2353. lett. 2390. elint. 2365. hátr. 25 bünvádiból: m. é. semmi, érk. 9. lett. 9. elint. mind. Tehát összesen: m. é. 37. érk. 2362. lett. 2399. elint. 2374. hátr. 25 Ezenfelül a bagatellből: m. é. 13 érk. 268. lett. 281. elint. 275. hátr. 16.

Meg az adóvégrehajtásnak is van haszna. Ez előtt több évvel egy békés-szentandrás lakosnak (Cs. L.-nek) ellopták az óráját. Barmint órhajtott is, de az óralopót felfedezni senki sem tudta. Most azonban az adóvégrehajtó egy házról fogatást tőn s miután az adó összeg a kifüzdött időre nem fizetett, a lefoglalt tárgyak bevitettek a községházhoz árverelés végett. Ezek közt volt a lopott óra is. Képzhetni minő nagy volt álmélkodása az óra tulajdonosnak midőn óráját a lefoglalt tárgyak közt a községházban felfigyelték. Mondja hát valaki, hogy az adóvégrehajtásnak nincs semmi haszna! — (Z. K.)

Furfafios család. A szentpétervári legelőkelőbb ékszerboltok egyikeben egy diszes öltözött, szép fiatal hölgy tízezer rubeles gyémánt ékszereket kért, s a főnököt megkérte, hogy kísérelje el palotájába, mert férjének is megakarnia mutatni az ékszereket. A főnök elment. Az idő már sötétes volt, a kocsi sebesen robogott, a szép asszony szellemesen, vígan beszélgetett, s az ékszerész alig vette észre, hogy már megérkeznek egy nagy ház elé. A hölgy váróterembe vezette utitársát, aztán magához vevén a gyémántokat, ment a másik szobába a férjhez. Ott nem a férje volt, hanem egy örültek háznak az igazgatója, mert a ház a kocsi megállt, a bolondok háza volt. A hölgy — egy ügyes tolvaj — zokogva elmondta az igazgatónak, hogy szegény férje ott a váróteremben, örült, meg fogja mindig valami gyémántokkal van baja, s azt képzei, hogy ő valami ékszerárú. — és kérte az igazgatótól, ha van valami más kijárul, azon szeretne kimenni, hogy ne izgassa föl az elválással szegény urat. A hölgy elment a gyémántokkal, az igazgató meg hement a mellékszobába, hol az ékszerész udvarias hajlongással fogadja: „Ugye csinosak a gyémántok?” Aha, itt a fixa idea, gondolja az igazgató s faggatni kezdi a volt bolondot. Az ékszerész kiabálva követelte az ékszereket, lefoglák, mezzuhanyozták. Csak harmad napra derült ki a család. A nők persze nyoma sincs.

Paprikás táncz Szentesen Birkas János uram fiának lakodatmai ültek. Javában folyt a mulatság és a táncz, midőn

egyszerre berepül az ablakon egy fazék, tömve szegedi jófajta paprikával, abból meg kirepül 3 élő veréb. Lett sivalkodás! A verebek röpködtek a szobában s a szárnyukra tapadt paprikát szórták a bentlávók szemé közé. Az asszonyok, leányok, fejüket vesztve jajgattak s kapkodtak szemekhez. Persze, minél inkább kapkodtak, annál jobban csipte, marta a paprika. Szét is szaladtak a lakodalomból olyan gyorsan, hogy a szél sem érte volna némelyik utól.

— **A szolnoki fahíd:** A dundeei szerencsétlenség alkalmából a „F—g” felhívja a közlekedési miniszter figyelmét a szolnoki hídra. E híd az ötvenes évek elején készült, s pár évre lett „ideiglenesen” engedélyezve. A környék lakói már 10—15 év óta minden perczben várják, hogy melyik vasutvonat alatt fog összeomlani. Ha vihar van, az utasok rimánkodnak a vonatvezetőnek, hogy engedje őket leszállni, s majd ha a vonat átment, akkor ők is megkísérlik életük veszélyeztetésével az áthatolást. Nem csuda! A híd már vagy 20 év óta inog, — s valóban itt az ideje, hogy vashíddal helyettesítsék.

— **Az elbűvölt kecske.** Egy dósai parasztember mult héten egy gyöngyösi zsidótól egy anyakecskét vett. Hazanentében megállott kocsi-jával az adácsi koresma előtt egy pohár borra. A koresmáros meg akarta tréfálni a veséj ismerős dósai embert, és míg ez idogált, kieserelte a kocsi levő anyakecskét egy birtokában levő bakkecskével. Emberünk erről mit sem sejtván, hazakerkezve megmutatta feleségének a bevasárolt anyakecskét mely mindkettőjük nagy rémületére egy bakkecskévé változott. Masnap nagy bosszusan ismét Gyöngyösre tartott, hogy a csatáló zsidót megleckéztesse. Utközben megint beszolt az adácsi koresmába és elbeszélte a koresmárosnak, hogyan csalták őt meg Gyöngyösön. Ez, hogy a tréfát tovább folytassa, most kieserelte a bakkecskét az igazi anyakecskével. A dósai parasztember megint nem vett észre semmitsem és egyenesen a gyöngyösi zsidó lakása elé hajtatott. Itt pedig elkezdett pörölni és követelte vissza a zsidótól a pénzt. Ez önértelmeleg mit sem akart tudni csalásról és erősen állitgatta, hogy ő anyakecskét adott el neki. És midőn végre megtekintették a corpus delicti-t, a paraszt ember nagy bámulatára, a kocsin levő kecske csakugyan anyakecske volt. Emberünk fejcsóválva ismét hazaindult. Az utjában eső adácsi koresma azonban megint nagyon meghívólag intett fejéje és ő betört megint egy kortyra, elbeszélte a koresmárosnak, hogy mily ügyben járt Gyöngyösön. Ez most, hogy a tréfa annál teljesebb legyen megint kieserelte az anyakecskét az előbbi bakkecskével és a dósai paraszt ember megint nem vett észre semmit. Otthon elbeszélte feleségének, hogy mily bolondok voltak ők és a kecskét bakkecskének látták, holott ő saját szemével meggyőződött, hogy az anyakecske. Az anyjok ment nézni a csodat és ime — leírhatlan rémületére — a kocsin megint csak bakkecske volt. Természetes, hogy az boszorkányság! Másnap fűtykössel látta el magát emberünk, hogy azzal a gyöngyösi zsidót legyőzzék is agyonfűti. De minthogy az a lehetőség is feltűnt neki, hogy talán az adácsi út van elbűvölve, most a vámosgyőri úton ment Gyöngyösre. Itt a zsidóval, a ki azt állitá, hogy nem ezt a kecskét adta el, hajba kapott, az utcán veszekedőket egy rendőr a városházához kísérté. Mig ezek Gyöngyösön történtek, az adácsi koresmáros, ki hiába várta dósai emberét, komolyabb ráfogástól félve, visszaküldte az anyakecskét Dósára és vissza kérte a helyébe adott bakkecskét. Így sült ki a tréfa.

— **Amerikába!** A kíváncziorlási láz kezd alább hagyni a mióta 15—20 kívándorolt sok csatlódás után megint csak visszatért hazájába. Másrészt azonban a New York He-

rald*-ban olvassuk, hogy december első felében 150 magyar kivándorló érkezett Amerikába a new-yorki kikötőbe, Magyarország különféle vidékeiről. Decz. 14-én 95 magyar menekült érkezett Liverpoolból a spanyol szállítóközössel s előttük ötvenöten érkeztek. Az idézett lap megjegyzi, hogy a magyar kivándorlók tisztes kinézésű, jó alkatú és munkához szokott emberek. Sárosmegyéből valók s azt mondják, a termékellenesség kényszerítette őket kivándorlásra. Némelyek hivatkoztak a vízáradásokra, a melyek tömérédek kárt okoztak s családjait a legnagyobb nyomorba döntötték, miből nyilvánvaló, hogy a kivándorlottak nem mind sárosmegyeiek. Családjaikat a legnagyobb nyomorban hagyták, mivel az amerikai utra eladták utolsó holnijokat.

Irodalom és művészet.

— A „Vasárnapi Ujság” január 4-iki száma következő tartalommal jelent meg:

„Duschek Ferencz.” Törs Kálmántól. — „Bucsuztató.” Költemény. Sipos Somától. — „A szép kút és a Boldogasszony temploma Nürnbergben.” — „Ujévkor.” (Egy hetvenöt éves öreg, öreg barátjához.) Költemény. Édes Alberttől. — „A két ördög véré.” Történelmi beszély. Irta Eötvös Károly. — „A gőzház.” Verne Gyula regénye. — — „Egyvel-g.” — „A löcsei Thurzó-féle műemlék.” Ballagi Aladartól. — „Évad-ivadhumbug.” Emlékirat Szarvas Gábornak. Békay Sándortól. — Irodalom és művészet; közintézetek, egytetek; mi ujság? stb. rendes hetirovatok.

Képek: Duschek Ferencz. — A „Szép kút” és Boldogasszony temploma Nürnbergben. — A Thurzó síremlékek Lőcsén (4 kép). — A gőzház (2 kép). — A Thurzó-család löcsei háza. — A Thurzó-ház folyosója. — Mutatványképek a „Világkrónika”-ból (11 kép).

„Világkrónika” 1-ső száma következő tartalommal jelent meg:

„Az angol-afghán háború.” — „Egy afghán szövetségese.” (Abdul-Khalik khán, bezúti főnök arcképével.) — A „Hazugság és igazság.” Spanyol mese. Irta Laboulay. (A „Páris-Murcia” disznuságából.) — „A szelvszter-éji harangozó.” (Képpel.) — „Vizbe zuhanó vasúti vonat” (képpel). — „Két év előtt.” Egy szemtanú emlékezése az orosz-török háborúról. — „Egészszégre.”

A „Vasárnapi Ujság” előfizetés: ára negyedévre 2 frt. a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem utca 4-dik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt. — E három hetilap melléklapja a „Világkrónika” képes hetiközlöny megrendelési ára a Vasárnapi Ujság, Politikai Újdonságok vagy a Képes Néplap előfizetői részére negyedévre 50 kr., félévre 1 frt.

Képünkhöz.

Igértünkhöz képest, melyszerint képeink sorában a magyar festők kiválóbb műveit hű metszetekben befoglaljuk mutatni: ezuttal Munkácsy Mihálynak, a világhírű magyar festőnek legújabb, osztatlan tet- széssel fogadott remekét, Milont közöljük.

A kép azon jelenetet ábrázolja, midőn Milton, a vak angol költő, tollba mondja leányainak „Elvesztett paradicsom” című remekművét.

A nagy költő mély gondolatokba merülve ül székén. Szemein az örök éjszotéte borong; de lelki szemei előtt egy csodálatos világ, a költészet fényes vi-

lága nyílik meg. E világ el nem múló fényét ülteté át műveivel a vak költő, ki Angliának méltó büszkesége lesz minden időben.

Milton, vaksága által akadályoztatva verseit tollba mondotta leányainak. Három leánya végezte e tisztet felváltva. Így mutatja be Munkácsy festménye is Milont és három leányát. A legifjabb atyjához legközelebb ül és hímez. De figyelmét megragadják atyjának nagy eszméi, szemeit ráfüggeszti világtalan atyjára, szebbnek találja amiket hall, mint azt, amit hímez. A középső leánya menőben van, de lábait leköté a költészet azon isteni varázsa, melyet atyjában a gyermeki szeretet nemes büszkeségével oly édes-örömet csodál. A harmadik, épen az írással foglalkozik. Most rajta a sor. A vastag könyv, mely előtte fekszik már meglehetősen megtelt a legszebb versekkel; — most is ír, vagyis inkább a meglepetés kíváncsiságával várja, hogy ébren is, mily csodás álmokat lát apja, az emberi lét nagy küzdelmeiben, az elveszett boldogság utáni folytonos vágyakozásban s a vallás által vallott hagyományok azon emlékeiben, melynek határán isten keze ringatja az emberi nem csüdes bölcsőjét.

Betűtalány.

Megfejtése a jövő számban. Azon meg ejtők közt, kik egyszersmind lapunk előfizetői, a „Részvét Alkotó” egy pályára fog bírsorsoltatni.

Mult heti talányunk megfejtése: „Egy ház, nagy a baj.” Helyesen megfejtették: Spórt Jeanett, Kl. Rosta, Horváth Jenő, Hantó K. (Szarvas.) Dunay S. (Vác). Berger Béla (N. Váradi). Z. Angery Irén (Budapest.) Az ajándok-könyvet Ouida „Egy pár fuzpó” című beszélyét sorsoltis utján Hantó K. ír nyerte.

Tarkaságok.

Az utas elhelyezkedik a szobában. Megjelenik előtte egy hordár.

— Nagyságos uram, én hoztam fel a podgyászát.

— Ah! az ördögbe, semmi apró pénzem. Nem fizethetem ki magát.

— Csak nem akarja a nagyságos ur, hogy ingyen hordjam fel ezt a sok portékát?

— A viláért sem barátom. De miután nincs apró pénzem, tudja mit? Hordja le megint.

Nem fél. „Figyelmeztetlek rá édes barátom, hogy X... urral ne huzz ujjat, mert káromdra lehe.” — „Nem tehet ellenem semmit, minden titkát bírom.” — „Csakhogy ő is bírja a tiedet.” — „Oh, attól nem félek: ő gavallér, nem árulja el titkomat.”

Bérekcsiba akar ünni egy uri ember. Meglátszik rajta, hogy ez nem gyakori szokása; mert nagy ceremóniával, a járdáról integet, kiabál a kocsinak, nyilván azért, hogy minél többen lássák. A kocsis oda hajt hozzá s kérdi: „Hova hajtsak!” Mire az uri ember nagy uriasan odaszól: „Az nem tartozik magára, csak hajt-o.”

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

AZ „ÁRPÁD” IRODALMI ÉS NYOMDAI INTÉZET

Szarvason,

a Nagy-templom utcán, Brenngartner-féle házában, ajánlja magát mindennemű

hivatalos és magán nyomtatványok,

községi és gyámi rovatos iven, ügyvédi keresetlevelek,

KÖTELEZVÉNYEK, MALOMSZELVÉNYEK,

ESKEFÉSI és BÉLI-MEGHÍVÓK

számlák,

látogató-jegyek,

falragaszok,

KÖRLEVELEK és TÁBLÁZATOK

LEVÉL- és BORITÉK-FEJEK,

nagyobb művek.

TANCFEJEDÉK,

étlapok,

községi, ügyvédi és bírósági iratok,

kiállítására a legutányosabb árak mellett.

➡ *Ügyvédi meghatalmazások a legegyszerűbb szerkezetben készletben kaphatók.* ➡

Ugyanitt a „SZARVASI UJSÁG” kiadóhivatalában

elfogadtatnak közlés végett mindenféle **hivatalos- és magánhirdetések** mérsékelt árak mellett.

Bérbeadási hirdetés.

Nagyméltóságú gróf Trauttmannsdorff Nándor ő exellentiaja Békés- és Csanád-megyékben fekvő birtokai (a szántóföldek 1880. évi Szt.-Mihálytól, a gyepes 1881. évi január 1-től kezdve) az eddigi szokástól eltérőleg

hat évre ajánlatok útján

a birtokos gróf úr jóváhagyásának fentartása mellett adatként bérbe.

Az ajánlatok legkésőbb 1880. évi januárhó 31-ik napjáig alólirotnál Orosházán kéretnek beadatni, a hol is a bővebb feltételek megtudhatók.

Székács István,

jószágfelügyelő.